1.5. СУДОВА ПРАКТИКА

РАДА АДВОКАТІВ УКРАЇНИ РІШЕННЯМ ВІД 1 ТРАВНЯ 2026 РОКУ РОЗ'ЯСНИЛА: СТАТУС СУДОВОГО ЕКСПЕРТА — НАВІТЬ БЕЗ ФАКТИЧНОГО ВИКОНАННЯ ЖОДНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ — Є ОБСТАВИНОЮ НЕСУМІСНОСТІ ЗА П. 4 Ч. 1 СТ. 7 ЗАКОНУ «ПРО АДВОКАТУРУ ТА АДВОКАТСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ»[1]

Рада адвокатів України

Реферат. Рада адвокатів України рішенням від 1 травня 2026 року роз'яснила, як застосовувати п. 4 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», що відносить судово-експертну діяльність до обставин, несумісних з адвокатською. Предметом роз'яснення стала ситуація, коли адвокат має кваліфікацію судового експерта, внесений до Реєстру атестованих судових експертів, але експертиз фактично не виконує. Матеріал підготовлено за публікацією видання «ADVOKAT POST» з посиланням на повний текст рішення, оприлюднений на сайті НААУ. РАУ сформулювала три позиції. Перша: несумісність виникає вже з самого факту включення особи до Реєстру, навіть без жодного доручення на проведення експертизи і без підписаного висновку, адже судово-експертна діяльність є триваючим публічно-правовим статусом, а не разовою дією. Друга: моментом виникнення несумісності є дата рішення експертно-кваліфікаційної комісії про присвоєння кваліфікації судового експерта та складення присяги; відтоді адвокат зобов'язаний протягом трьох днів подати заяву про зупинення адвокатської діяльності. Третя: підхід «перебуваю в реєстрі, але не виконую експертиз» визнано неприйнятним, бо несумісність є об'єктивною категорією і не залежить від декларативних заяв адвоката про невчинення певних дій. Єдиним законним механізмом збереження обох кваліфікацій РАУ назвала тимчасове зупинення права на проведення судових експертиз у порядку ст. 16-1 Закону України «Про судову експертизу» з повідомленням регіональної ради адвокатів про усунення несумісності; якщо ж експертизу потрібно фактично провести, зупиняється адвокатська діяльність. Адвокатам, які вже мають кваліфікацію судового експерта і перебувають у Реєстрі, надано 30 календарних днів від дня офіційного опублікування рішення, щоб усунути несумісність одним із двох способів, а продовження адвокатської діяльності за наявності несумісності кваліфіковано як дисциплінарний проступок. Роз'яснення безпосередньо стосується правників, атестованих як судові експерти, регіональних рад адвокатів і органів адвокатського самоврядування, що розглядають дисциплінарні справи, а також сторін процесу, яким важливо переконатися в бездоганності статусу захисника чи представника.

Ключові слова: несумісність, адвокатська діяльність, судово-експертна діяльність, Рада адвокатів України, Реєстр атестованих судових експертів, експертно-кваліфікаційна комісія, зупинення адвокатської діяльності, зупинення права на проведення експертиз, дисциплінарний проступок, Закон «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», Закон «Про судову експертизу».

By Its Decision of 1 May 2026, the Council of Advocates of Ukraine Clarified That the Status of a Forensic Expert, Even Without Performing Any Examination, Constitutes Incompatibility Under Article 7(1)(4) of the Law "on the Bar and Practice of Law"

Rada advokativ Ukrainy.

Abstract. Ukrainian law lists forensic expert activity among the activities incompatible with practising as an advocate (Article 7(1)(4) of the Law of Ukraine “On the Bar and Practice of Law”). The issue addressed here is whether an advocate who holds a forensic expert qualification and is entered in the Register of Certified Forensic Experts, but does not actually perform examinations, is in breach of this rule. The item summarises the decision of the Council of Advocates of Ukraine of 1 May 2026 as reported by the legal outlet ADVOKAT POST, with a link to the full text published by the Ukrainian National Bar Association. The Council took three positions. Incompatibility arises from the mere fact of inclusion in the Register, without any assignment or signed expert opinion, because forensic expert activity is a continuing public-law status rather than a one-off act. It begins on the date of the decision of the expert qualification commission awarding the qualification and of taking the expert's oath, after which the advocate has three days to apply for suspension of legal practice. The argument “I am registered but perform no examinations” is rejected as incompatibility is an objective category independent of the advocate's declarations. The only lawful way to retain both qualifications is to suspend the right to conduct forensic examinations under Article 16-1 of the Law of Ukraine “On Forensic Examination” and to notify the regional council of advocates; where an examination must actually be carried out, legal practice is suspended. Advocates already in the Register have 30 calendar days from official publication to cure the incompatibility, and continued practice in breach is a disciplinary offence. The clarification matters for lawyers certified as forensic experts and for bar self-governance bodies.

Keywords: incompatibility, advocate, practice of law, forensic expert activity, Council of Advocates of Ukraine, Register of Certified Forensic Experts, expert qualification commission, suspension of legal practice, disciplinary offence, Ukrainian National Bar Association.

Першоджерело: *Рішення Ради адвокатів України від 01.05.2026.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 01.07.2026.*

References

1. Rada advokativ Ukrainy. Rada advokativ Ukrainy rishenniam vid 1 travnia 2026 roku roziasnyla: status sudovoho eksperta — navit bez faktychnoho vykonannia zhodnoi ekspertyzy — ye obstavynoiu nesumisnosti za p. 4 ch. 1 st. 7 Zakonu "Pro advokaturu ta advokatsku diialnist" [By Its Decision of 1 May 2026, the Council of Advocates of Ukraine Clarified That the Status of a Forensic Expert, Even Without Performing Any Examination, Constitutes Incompatibility Under Article 7(1)(4) of the Law "on the Bar and Practice of Law"] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2026. Vol. 11, No. 4 (64). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/18767-rada-advokativ-ukrajini-rishennyam-vid-1-travnya-2026-roku-roz-yasnila-perebuvannya-advokata-u-statusi-sudovogo-eksperta-navit-bez-faktichnogo-vikonannya-zhodnoji-ekspertizi-e-obstavinoyu-nesumisnosti-za-p-4-ch-1-st-7-zakonu-pro-advokaturu-ta-advokatsku-diyalnist (onovlena versiia vid 01.07.2026). [in Ukrainian].

2. Rishennia Rady advokativ Ukrainy vid 01.05.2026 [Decision of the Council of Advocates of Ukraine of 01.05.2026]. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2026-05-01-r-shennya-rau-22_6a201d22def7f.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].